

VRIENDELIJKHEID

8 november 1957

Goedenavond vrienden,

Ik ben net op tijd om gezamenlijk met de muziek deze avond te beginnen. Allereerst moet ik u erop wijzen, dat wij niet alwetend, of onfeilbaar zijn. U zult dientengevolge de grauwe (hersens)massa bijzonder snel en sterk moeten laten werken om, waar eventueel fouten zouden voorkomen, ons onmiddellijk op de geestelijke vingers te tikken. Ik kan mij voorstellen, dat sommigen onder u verlegen zijn, maar denkt u erom, dat wij ook verlegen zijn en dat wij toch ook de hele avond praten. Dus: steek uw goed- of afkeuring niet onder stoelen of banken, maar maak deze kenbaar. Ik mag er aan toevoegen, dat het voor mij een eer en groot genoegen is om vanavond voor u het eerste onderwerp te mogen behandelen: Vriendelijkheid

Wat heeft vriendelijkheid te doen met geestelijk leven? Ook ware vriendelijkheid en ware hoffelijkheid zijn, zoals men zegt, kentekenen van innerlijke beschaving. Ik voor mij ben het daar volkomen mee eens en vraag mij slechts af, hoe de inboorlingen van de onbeleefde staten dat ontdekt hebben. Van hen stamt namelijk deze spreuk.

Om vriendelijkheid en hoffelijkheid te omschrijven zullen wij ons allereerst af moeten vragen wat werkelijk vriendelijk zijn is. Vriendelijk zijn betekent een zekere innerlijke kracht hebben, waardoor je de mens buiten je en de mensheid tegemoet kunt treden op een wijze, die voor hen aanvaardbaar is. Dat betekent, dat je voldoende zelfbeheersing hebt om anderen niet onnodig te kwetsen. Het betekent vooral, dat je geneigd bent om jezelf enigszins achter te stellen bij anderen, wanneer blijkt, dat hun belangen groter en gewichtiger zijn. Een dergelijke soort vriendelijkheid kun je bv. niet bevorderen door naast "Vaderdag, Moederdag, Wereldvrededag, Dag van de Wereldvrede, enz." ook nog een Wereld-vriendelijkheidsweek in te stellen, ofschoon ongetwijfeld een Vriendelijkheidsfestival voor de wereld meer betekenis zou hebben dan menig filmfestival e.d.

De grote vraag is dan verder: wat verstaat men op de wereld eigenlijk onder hoffelijkheid? Hoffelijkheid is eigenlijk een soort masker, een soort van vorm, een soort geestelijk korset, waar wij onszelf inpersen. Niet altijd voelen wij ons erg op ons gemak, wanneer wij hoffelijk moeten zijn. Aan de andere kant geeft het toch een groot voordeel. Hoffelijkheid wil zeggen, bepaalde vaststaande regels van het menselijk leven in acht nemen. Je kunt erdoor voor je medemens veel bereiken. Want wanneer je hoffelijk bent, dan zul je, juist door je goede manieren, door het geformaliseerde van je optreden, in staat zijn de tijd te gewinnen voor een juiste reactie. Ik ben het direkt met u eens, dat men hoffelijkheid niet met vriendelijkheid mag verwarren. Hoffelijkheid hebben wij ook gehad in de Franse tijd. De tijd van de Lodewijken, de Zonnekoning, enz. Daar was men wel zéér hoffelijk. Daar boog de Graaf de Baujolais tegen de Comte de Champagne en zei: "Mijn waarde Heer, uw uiterlijk is verbluffend vandaag. Quelle bêtise!" (wat een onzin; Red.) Waarop de geachte Heer de Champagne onmiddellijk repliceerde met: "Mon cher Comte, uw uiterlijk is het mijne meer dan gelijk. Ik voel mij uw mindere in vele opzichten." Waarop dan de handschoenen werden geslagen en men uit verveling een partijtje ging schermen. Het slachtoffer werd dan meteen de volgende dag begraven... Dat bedoel ik natuurlijk niet met hoffelijkheid.

Nu een staaltje van hoffelijkheid uit de moderne tijd. U bevindt zich op het zogenaamde spitsuur, - d.w.z. het uur, waarin het ongeduld de verkeersproblemen op de spits drijft, - ergens bij een tramhalte. Zoals gebruikelijk wordt de kale vluchtheuvel, versierd met een enkel pilaartje, omspoeld door vele zich haastende fietsers en - tegenwoordig - met 50-kilometer automobillisten... Naast u bevinden zich oude en jonge dames, heren van verschillende kwaliteiten en leeftijd. En te midden van deze massa van rang en stand staat u. De tram komt aan en stopt. Onmiddellijk begint men zodanig te dringen, dat degene, die uit wil stappen, in het gevaar verkeert om over de hoofden der instappers temidden van de verkeersstroom terecht komen. Natuurlijk fout en onverstandig, onredelijk. Het ergste is dan nog, dat in het gedrang jasknopen sneuvelen, tenen kapot getrapt worden, kousen beginnen te ladder en talloze kleine drama's zich afspelen.

De hoffelijkheid zou hier verlangen, dat men zich eenvoudig zou (op)stellen op een zodanige wijze, dat, ook al kom je niet het eerste in de tram om dat begeerde zitplaatsje ten koste van anderen en misschien ook ten koste van je eigen humeur en bagage, te veroveren, men eenvoudig en simpel naar binnen zou gaan. Hoffelijkheid vraagt, dat een dame, die uit teaën (op theevisite; Red.) is geweest, niet met een ietwat denigrerend gezicht kijkt naar een arbeider, die uitgeput op een stoeltje is gevallen en zegt: "Er zijn toch tegenwoordig helemaal geen heren..." Hoffelijkheid wil zeggen, dat u een ander respecteert en ook de hoffelijkheid van anderen aanvaardt. Wanneer dan zo een werkman opstaat, ook al hebt u, dames, uw beste mantelpakje aan, of heren, al bent u lang zo oud niet als die ander schijnt te denken, dan neemt men toch een aangeboden plaats met een hoffelijk "Dank u" aan.

Dat zijn zo van die simpele dingen. Dan zult u zich afvragen, waarom ik daar de nadruk op leg? Wanneer u die plaats afwijst, dan kwetst u degene, die de plaats aanbiedt. Daardoor zal een ander, die die plaats wel nodig heeft, bij een volgende gelegenheid die plaats niet aangeboden krijgen. Want dat kan je maar een paar keer gebeuren. Je hebt dus onvriendelijkheid gewekt, een zekere haatzucht tegenover de wereld. Je hebt een onverschilligheid gekweekt, die zo dadelijk, wanneer het erop aan komt noodzakelijk samen te werken, of een werkelijk samen streven, toch een slagen in de weg staat. Wanneer u niet dringt voor die tram, dan kan het voorkomen, dat u vijf minuten moet wachten, misschien zelfs tien minuten. Daar staat tegenover, dat u niet anderen hebt beledigd en u geen humeuren heeft helpen verprutsen e.d. Dat dus veel mensen door deze hoffelijkheid iets tevredener, iets gelukkiger huiswaarts keren, en daardoor in staat zijn zowel hun stoffelijke als geestelijke verplichtingen beter na te komen. Dat is nu doodgewone hoffelijkheid.

Hoffelijkheid bereikt men niet door adverteren. Men kent zo die bekende slagzinnen: "Wees een heer in het verkeer." Het eigenaardige is, dat een heer die in het verkeer komt, veelal tot benzine-proleet bekeerd wordt, om eerst tot heer te worden, wanneer hij uit zijn wagen stijgt (stapt). Daar staat tegenover, dat iemand, die misschien helemaal geen heer is, maar een zeker respect heeft voor zijn medemensen, zich in het verkeer als heer gedraagt. Toch zou de eerste volhouden, dat hij een heer is en de tweede zeggen, dat hij nog niet zo heerachtig is. Het gaat niet om de betiteling. Het moet niet worden vastgelegd aan een bepaalde eretitel, maar het moet een eigenschap van de mens zijn. Daardoor kan men het voor anderen mogelijk maken zichzelf te blijven, zonder beïnvloed te worden door uw fouten, door uw onverschilligheden en misschien ook door uw kleine zelfzuchtigheden.

De vriendelijkheid, die toch uiting geeft aan een zekere vriendschap met de gehele wereld. Ik ken mensen, die denken, dat zij vriendelijk zijn, wanneer iemand met een zeker gebrek door hen bijzonder opvallend wordt geholpen. Dat is geen vriendelijkheid, dat is een nadruk leggen op je eigen superioriteit. Wanneer hulp gegeven moet worden, moet zij onopvallend gegeven worden. Er mag geen nadruk gelegd worden op die verschillen. Men moet de medemens door eigen onopvallend helpen van die medemens, opheffen tot een hoger peil, tot innerlijke vrede, tot groter zelfbegrip.

Het kan misschien heel erg vriendelijk zijn iemand op zijn fouten te wijzen. Ook daar bestaan verschillende methoden. Ik wil u twee methoden geven, waarop men iemand dezelfde fouten kan verwijten. De eerste noem ik vriendelijk, de tweede absoluut niet. Iemand heeft bv. de gewoonte om op een onaangename manier lang te blijven plakken. Dan kun je natuurlijk zeggen: "Zeg eens, joh, je moet ons niet kwalijk nemen, maar wij zijn moe. Wij vinden het natuurlijk prettig, dat je zo lang blijft, maar weet je wat je doet: kom nu de volgende keer wat vroeger, dan kunnen wij ook lekker lang praten. Nu moet ik werkelijk naar bed." Als je dat vriendelijk zegt, zal de ander zich niet beledigd gevoelen. Je kunt het ook doen, zoals een zekere Amsterdammer, die ik heb gekend. Die zei op een gegeven ogenblik tegen de visite: "Zeg, lui, je mot me niet kwalijk neme. Marie en ik gaan naar bed, anders komme de motte nog in de dekens." Dat was een zeer onvriendelijke, ofwel beledigende en humoristische manier om het probleem op te lossen. Je hebt mensen, die menen, dat vriendelijkheid alleen maar iets is: nu ja, dat het op de wereld hoort en verder niet.

Vanavond heb ik mij ook ten doel gesteld u te bewijzen dat juist deze heel simpele dingetjes van een geestelijk groot belang kunnen zijn. In de eerste plaats neem ik weer de hoffelijkheid. Een mens die hoffelijk is, moet in deze hoffelijkheid leren zich vast te houden aan regels en wetten die passen voor zijn gemeenschap. Het resultaat is, dat men, door hoffelijk te zijn en zich aan te wenen dit altijd te blijven, een mate van zelfbeheersing gewint, die geestelijk wel eens van heel groot belang kan zijn. Verder, doordat men altijd een zekere egard (achting: Red.) heeft voor

anderen, zij het maar uiterlijk, zal men op de duur leren, in deze hoffelijkheid onderscheid te maken tussen de mogelijke reacties t.o.v. anderen. Je zult ook geestelijk op bepaalde ideeën, gedachten, invloeden en inspiraties, juister reageren.

Wanneer je overgaat, is hoffelijkheid misschien nog van een veel groter belang dan op aarde. Wanneer je overgaat dan staan er wezens om je af te halen. Je wordt eerst met een heel stel mensen erachter ten grave gedragen en dan word je met een heel stel geesten naar het Licht geleid. Het is zogezegd een kleine wisseling van scene, maar het stuk blijft hetzelfde. Nu kom je aan die andere kant, dan ben je on hoffelijk. Je wilt terug naar de wereld. Dan komt er een geest naar je toe die zegt: "Vriend, dat is afgelopen. Kom nu met ons mee". De hoffelijke zal zich verplicht achten te antwoorden en zal dus contact krijgen met die ander. Wat zegt de on hoffelijke? "Eh..." en draait zich om. Wat is het resultaat? Dat degene, die zich aan heeft gewend elke invloed - onverschillig welke - met een zekere hoffelijkheid tegemoet treden, in staat is contact met anderen te krijgen, waar de meer zelfzuchtige, die deze egards voor de buitenwereld niet heeft, niet aan toe komt. Het spaart je tijd en moeite.

U kent misschien dat verhaal wel van de man, die hoffelijk was tegen de duivel? Die duivel kwam die man een contract aanbieden. Het was in de tijd, dat alleen de duivel een soort C.I.O. (Cief Information Officer; Red.) had, waarbij de levering van de ziel onmiddellijk werd gehonoreerd met zeven jaren rijkdom. Die man was hoffelijk en wilde die duivel niet kwetsen, anderzijds wilde hij het contract niet tekenen. Hij zei tot de duivel "Gaat u zitten". De duivel ging zitten. Toen vroeg de man: "u wilt misschien aan onze maaltijd deelnemen?" En ja, ook dat gebeurde. "Het is onze gewoonte om voor de maaltijd te bidden." De duivel vond dat niet erg leuk, maar hij bleef zitten, want een deugdzaame te veroveren betekent voor een duivel heel wat. Onze vriend, de gastheer, nam een takje met wijwater en zegende heel hoffelijk eerst zijn gast. De duivel vergat zijn hoffelijkheid, zei lelijke woorden en verdween in een wolk van stank. Waarop de gastheer opmerkte: "Dat hij een duivel is, interesseert mij niet, maar met iemand, die zulke slechte manieren heeft, ga ik niet meer om."

Het klinkt als een anecdote, aan de vrolijke kant, maar er zit een kern van waarheid in. Want de demonen, de krachten van het kwaad, mijn vrienden, zijn zuivere egoïsten. Zij kennen geen egards. Wanneer u correct blijft, ook t.o.v. de duistere geest, dan zullen zij op een gegeven ogenblik alleen door (hun) reactie verraden wat zij zijn en verdwijnen, omdat zij tegen de correctheid van uw instelling niet op kunnen. Klinkt het dwaas? U moest eens weten, hoeveel mensen door die instelling gered zijn. Doordat zij beleefd waren. Dat is geestelijk gezien.

Nu de vriendschap. Een mens zal zeggen: "Ik kan begrijpen, vriendelijk zijn en vriendschap tonen aan de wereld is wel goed. Maar vriendschap betekent, jezelf wegcijferen." Stel nu, dat u wederom over gaat. Het orgel heeft zijn laatste galm gegeven, de redenaar zijn laatste woord gesproken en zover het de wereld betreft, bent u voorlopig goed geborgen. Nu staat u daar en de geest zegt u "Kom mee, kom mee. Je moet nu naar het Licht toe, anders verdool je in het duister." De onvriendelijke zegt: "Bemoei je met je eigen zaken." Wat zegt de mens, die gewend is vriendelijk te zijn? "Ja, maar ik zou nog zo graag toeven". Dat is een verschil. In het eerste geval heb je opnieuw de banden verbroken die noodzakelijk zijn. In het tweede geval heb je het contact bewaard. Men zal u nu zeggen: "wanneer je in het Licht bent, zul je dit beter zien en beter begrijpen, dat je het zo kunt bereiken." Het vraagt maar een kort ogenblik. Volgens u maar één seconde van uw tijd, méér vraagt het niet. Dan zeg je als vriendelijk mens: "Ach, waarom niet? Wanneer het voor hen zo belangrijk is, wil ik hen die ene seconde niet misgunnen." Wat is het resultaat? Dat de mogelijkheid tot bewustwording geschapen wordt, waar die eerst niet was.

Wanneer wij hier zo bij elkaar zitten, dan moet u eens opletten. U kunt soms vriendelijk zijn tegen iemand zonder enige reden. Nu ja, een mens die misschien een beetje excentriek eruit ziet of iemand die alleen maar de weg wil weten. Voor u betekent dat niets, u reageert erop, u helpt werkelijk, goed en vriendelijk, met een werkelijk goede intentie. Weet u hoeveel invloed dat op een leven heeft? Misschien, dat degene, die u die weg heeft gevraagd, een probleem in zijn leven moet oplossen. Was u niet zo vriendelijk geweest, dan was hij verkeerd gelopen. Zijn leven zou anders geworden zijn en hij zou u altijd vervloekt hebben. Nu bent u vriendelijk geweest. U hebt hem geholpen om zijn problemen op te lossen. Die mens is en blijft u altijd, ten eeuwige dage dankbaar voor iets dat u niet kent (weet).

Als je zo de mensen bekijkt, dan krijg je wel eens het idee dat zij alleen maar iets goed vinden wanneer het en gros (in het groot: Red.) gebeurt. Deugden heeft natuurlijk iedereen. En wanneer je niet helemaal goed bent, dan ben je slecht. Zij zeggen ook: er is niets goeds. De mensen zeggen: wat geeft het nu als wij een keer onvriendelijk zijn tegen een medemens? Dat kan toch

wel eens gebeuren? Je kan toch wel eens een slechte stemming hebben? Ach, dat geeft toch niet, als wij in ons leven toch maar goed streven...

U moet eens goed luisteren. Onder ons gezegd en gezwegen. Hoe denkt u dat de Chinese muur gebouwd is? Steentje na steentje. Hoe denkt u dat een goed, geestelijk betekenend leven wordt opgebouwd. Uit één grote goede daad? Vergist u zich maar niet. Dat zakt in elkaar. Het is een cake die te gauw uit de oven wordt gehaald en overblijft als een klein klef koekje met een verbrand kantje. Neen, een werkelijk goed leven wordt gebouwd uit kleine feiten. Steentje na steentje. Handeling na handeling. Daad na daad, die goed is, die belangrijk is. De kleine vriendelijkheden, die u wel doet, maar waarover u zich niet zo druk maakt, soms opzij schuift, zijn de grondslag van uw leven. En de betekenis ervan voor uw leven vaak.

Het is zo gemakkelijk om iedereen af te breken. Als het over afbreken gaat, dan kan ik een woordje meespreken. Geloof mij, als het om hatelijkheden gaat zijn er niet velen onder u die in spitsvondigheden mijns gelijke zijn. Toch zal ik nooit opzettelijk trachten iets kwetsend te zeggen. Als een aardigheidje, ja, dat mag wel. Als het met een lach ontvangen wordt, zoals het gegeven wordt. Aan de andere kant zal ik toch altijd proberen om vriendelijk te zijn, ook al kost het mij moeite. Weet u waarom? Omdat mijn persoonlijke ervaring is, dat de verbittering tegenover je medemensen, de onvriendelijkheid en de haat, je eeuwen en eeuwen zouden kunnen schelen in Licht en bewustwording. Omdat ik weet hoe moeilijk het is, wanneer je gewend bent om die wereld zo maar te beschouwen als iets dat er bij bungelt, te komen tot een werkelijk geestelijk inzicht, tot eenheid en samenwerking met anderen. Ik heb gelukkig niet die eeuwen aan de lijve ervaren, maar veel van het andere wel. Geloof mij, wanneer één iets wat ik geleerd heb, dan is het dit: vriendelijk zijn, de wereld met vriendschap tegemoet treden, ondanks de fouten van de wereld, ondanks hetgeen, wat ze je laat lijden, is een van de belangrijkste, de gewichtigste punten, die er in je leven kunnen bestaan.

Ik kan er wel een grapje van maken, maar het helpt zo weinig. Wij kunnen de zaak wel beschouwen als iets, wat niet gewichtig is. Och, per slot van rekening, er zijn zoveel mensen onvriendelijk in de wereld. Je zou denken, dat de overbevolking van de wereld alleen te wijten is aan reincarnerende zielen, die niet wisten, wat vriendelijk zijn is, die het nu in de maatschappij, die heus niet ideaal is, zullen moeten leren, willen zij eindelijk bevrijd zijn van de stoffelijke banden. U moet dat niet kwalijk nemen. Ik zeg het in volle vriendschap tegen u. Het is belangrijk, dat u hoffelijk bent, dat u beleefd bent. Het is belangrijk, dat u niet roddelt. Het is belangrijk, dat u niet kankert, het is belangrijk in uw leven de kleine dingen goed te doen. Anders vergaat het u, zoals sommige zeer weldadige mensen. U weet wel, die mensen, die beginnen als voorzitter van een stichting, of comité, andere comités samen te roepen om daarop met grootse weldadigheid (met) de gelden, verkregen van Jan Publiek, een prettig diner te hebben en bovendien nog een groot gebaar te maken tegenover een of andere instelling, van wat er overschiet. Dat is geen vriendelijkheid, dat is zelfbedrog. Vriendelijkheid is ook niet het politieke glimlachje. Dan zeg je "Ook ik ben Jan met de Pet", maar je woont in een villa en je hebt drie auto's. Dan geef je de kleine kinderen een zoentje en ga je je lippen ontsmetten. Dat is geen vriendelijkheid, dat is comédie. Ware vriendelijkheid komt uit de kern van je wezen voort. Ware vriendelijkheid, tegenover de mensen is iets, wat elk mens als eigenschap in zich draagt, wat ontwikkeld moet worden, wat gebruikt moet worden. Het is het kleine middel voor een grote geestelijke bewustwording. Het is de kracht, die je, door het steunen van de medemensen, zelf geestelijk en stoffelijk laat groeien, laat komen tot een gelukkiger en beter bestaan.

En nu zal ik maar niet eigenwijs en verwaand zijn en zeggen: "Ik weet het wel". Ik heb het hard moeten leren. Ik hoop voor u, dat u niet dergelijke harde lessen nodig hebt, voordat u de belangrijkheid, juist van de kleine dingen, begrijpt. Ik hoop ook, dat u niet begint met het organiseren van een Nationale Vriendelijkheidsweek, of een onderlinge actie ter Vergroting van de Onderlinge Vriendelijkheid, maar dat u alleen zult proberen uit uzelf voortdurend als vriend tegenover de wereld te staan. Niet zeggende: "Hier ken ik geen persoonlijke banden. Wat gaan die anderen mij aan?" Maar steeds zeggende: "Elk mens, die ik ontmoet, heeft er recht op, dat ik hem behandel als iemand, die mij dierbaar is, als iemand, die bij mij hoort, want hij is deel van de mensheid, waartoe ik behoor." Het is geen gave van u, wanneer u dat doet. Dan beantwoord je aan de plicht, dan breng je iets van de naastenliefde in de praktijk, zoals het behoort.

Nu is naastenliefde een groot woord. Het is wel eens moeilijk om zover te komen, dat je zegt: "nu kan ik werkelijk de naastenliefde uiten en openbaren", maar vriendelijk zijn kunnen wij allemaal. Daarom, vrienden, eindig ik dan deze eerste inleidende rede, die ik dit seizoen heb mogen houden, met de wens, dat ik zelf zal mogen leren om nog meer een goede vriend te zijn voor allen

in de stof en in de geest. De wens, dat u, in uw streven t.o.v. stof en geest, steeds meer vriendelijkheid zult weten te betonen en zo de vriendschap zult weten te winnen van allen, die op aarde behoefte hebben aan contact met hun medemensen.
Goedenavond.

DE BETEKENIS VAN BRAHMA, BRAHMÂ EN BRAHMAN

Goedenavond vrienden,

Het tweede onderwerp is een onderwerp naar uw eigen keuze. De betekenis van Brahma, Brahmâ en Brahman.

Brahman is de wereldziel. Dit is als een ademtocht van het Ongekende. Niet belichaamd en geen vorm kennend, in zich dragend alle levende kracht en alle openbaringsmogelijkheid. Een Wezen dat oneindig is en in de Oneindigheid voortdurend alle mogelijkheden van de schepping wekt. Brahman blijft te allen tijde bestaan. Brahman is de Kracht van het Scheppende, in het Niet-Scheppende verborgen.

Dan zien wij Brahmâ, de Kracht van het Scheppend vermogen. De Kracht die in elk wezen werkzaam, ieder maakt tot een potentiële Schepper.

Het geloof is dat elk mens die voldoende bewustzijn heeft, kan voortbestaan. Wanneer eens de nacht van Brahmâ valt, wanneer de werelden uitsterven, dan kan de Kracht leven in één enkel wezen. Dan kan één Licht, één ster blijven voortbestaan.

In de eenzaamheid die ene ster, dat ene Licht, dat ene Woord sprekend, waardoor de schepping zich vernieuwt en Brahma hernieuwd stijgt tot de Troon van het geschapene. Het verschil is dus gelegen in de interpretatie van de Kracht. De schepper zelf, Brahma, openbaart zich in vele aspecten. En elk aspect van Brahma is afzonderlijk benoemd, heeft een eigen titel, eigen gedaanten, eigen gestalten en eigen kwaliteiten. Maar in elke mens, in elk wezen dat leeft, in elk wezen dat naar bewustzijn streeft, leeft het bewustzijn. De Brahmin, de zoon van Brahma, de Tweemaal Geborene, draagt in zich het bewustzijn dat door kennis en juist leven kan voeren tot een bewustwording, waarbij het "Ik" uitschrijdt boven de grenzen van de geuite schepping. Niet meer onderworpen aan de mogelijkheden door anderen geschapen, draagt een dergelijke hergeborene in zich de goddelijke eigenschap van het scheppen, kan in de uitstervende nacht van een schepper die vlucht, komen tot een scheppend bewustzijn.

De grootsten onder hen echter gaan verder. Zij verwerpen het totaal van de uiting, het totaal van de schijn, gaan op in Atman, de wereldziel. Zo is Brahma, Brahman, uiting van het geschapene, kern van het geschapene, scheppingsdrang en scheppingskracht.

Het is betrekkelijk kort. Ik zou niet weten wat ik hierover nog meer moet zeggen. Indien ik te weinig gezegd heb, gelieve mij te corrigeren.

Vraag: is de uitdrukking "de nacht van Brahma" nu eigenlijk Brahma of Brahman?

Antwoord: Het is Brahman, niet Brahma. Brahman is de Scheppende Kracht zelf. De voorstellingen van het Al, zoals die bekend is uit de stellingen en leringen van de Hindoewijzen, uit de openbaringen, ook uit de Upanisjaden, tonen ons een voortdurende wisselwerking tussen positief, dus geuit leven, en niet-geuit, negatief leven. Men gelooft dat na elke periode van schepping, wanneer een cyclus voleind is, al het geschapene wordt terug genomen in de duistere schoot van het leven. Dat is dan de Nacht van Brahman. De nacht waarin het Scheppende Principe Zich niet openbaart. Brahman zelf is als de zon. Brahma is het Licht dat de schepping openbaart en mogelijk maakt. De Nacht van Brahman is de dood van Brahma. Wanneer de cyclus voltooid is, gaat de Schepper op in de wereldziel en keert nooit meer terug. Er is een nieuwe Schepper, die op een volgende dag van de eeuwigheid wederom zich zal openbaren in het totaal van het geschapene,

Vraag: U noemde het woord Atman, is dat synoniem met Brahmin,

Antwoord: Atman is de Wereldziel en als zodanig de Bron, waaruit het Scheppend Vermogen, Brahman, voortkomt. De Wereldziel omvat meer dan de Schepping. Zij omvat alle wezens van alle tijden, alle vormen, die ooit geschapen zijn, of zullen worden. Zij is a.h.w. het Goddelijk Wezen Zelf, dat, overal aanwezig, Zich niet openbaart, waartoe men slechts kan gaan door al het geopenbaarde en geuite te verwerven.

Vraag: De volgorde zou dus kunnen zijn. Atman, Atma, Brahman, Brahma?
 Spreker: Zo zou je het kunnen stellen.

PRESTIGE

Het onderwerp is tamelijk kort geweest. Hebt u nog een ander onderwerp? Prestige.

Ik ben bang dat, wat ik over prestige te zeggen heb, niet erg prettig is voor velen, die dit van groot belang achten. Prestige betekent aanzien, niets anders. Wanneer men ergens een prestigekwestie van maakt, wil dit zeggen, dat men rechten, rechtvaardigheid vaak verloochent terwille van het aanzien, omdat men vreest door het toegeven, de achting van anderen te verliezen. De term "prestige" wordt dan ook maar al te vaak gebruikt door degenen, die dit niet beseffen. Zij menen, dat prestige bewaren iets edels is, dat prestige verwerven belangrijk is. Vergeet echter niet, dat prestigekwesties de dood zijn van elke vooruitgang. Dat een kwestie van prestige betekent het vertekenen van werkelijke problemen door ze in een persoonlijke sfeer te trekken. Iemand, die op zijn prestige gesteld is, zal niet in staat zijn om volkomen onbevooroordeeld en juist te handelen. Iemand, die meent, dat prestige belangrijker is dan prestatie, zal ertoe overgaan om terwille van prestige anderen onnut te doen lijden, van anderen onnutte offers te vergen, en dergelijke.

Nu meent men wel, dat men een zeker prestige moet handhaven tegenover bv. ondergeschikten. Men vergeet daar echter iets bij. Een prestige, dat men zich verwerft a.h.w. door uitdrukking van zijn persoonlijkheid en handhaving van eigen mening ten koste van alles, is geen werkelijk prestige. Het aanzien, dat men daardoor verwerft, is ongeveer dat, wat men bij een hond verwerft, indien men door de zweep te gebruiken het beest dresseert. In plaats van prestige zou moeten staan: door eerlijk en eigen werken verworven achting, door eigen leven, door eigen medeleven met anderen verworven liefde. Het zijn deze twee, die belangrijker zijn dan alle prestige. Wanneer je een mens lief hebt en hij verliest een ogenblik zijn aanzien, doordat hij ongelijk heeft, dan vind je dat zelf erg en je probeert zo gauw mogelijk alles te herstellen, opdat degene, die jij zo genegen bent, niet zal zijn bloot gesteld aan de spot van anderen. Maar wanneer een of andere prestigemaniak getracht heeft ten koste van alles zich te handhaven, dan zullen degenen, die hem vrezen en haten tegelijk, er plezier in hebben om erop te wijzen, dat dit alleen maar een prestigekwestie is, een onzinnige dwaasheid, dat dit geen enkele zin heeft.

Ik zei u al, wat ik hier moet zeggen over prestige, zal voor veel liefhebbers daarvan, niet erg aangenaam zijn. Prestige wordt verward met heel veel begrippen. Men denkt bv. dat in een leger prestige voor een officier belangrijk is. Geloof mij, het is belangrijker als zijn manschappen hem volgen, omdat hij een goeie vent is, dan omdat hij nooit een fout maakt en altijd zijn wil doorzet. In het eerste geval doen zij het tegen wil en dank. In het tweede geval zijn zij één met hun officier.

Er zijn pijlers van de industrie, die terwille van hun prestige, foutieve prestaties accepteren, dan wel - wat ook voorkomt - foutieve transacties volvoeren. En (met) schade èn voor hen èn voor personeel en aandeelhouders. Zij menen, dat zij dit verplicht zijn aan hun positie. Arme dwazen! Wanneer zij de raad aan zouden willen nemen, daardoor zich de achting te verwerven van anderen, en raad zouden willen verkrijgen van al die kleinen in hun bedrijven, hoeveel beter zou het bedrijf niet lopen, hoeveel minder fouten zouden er (niet) worden gemaakt.

Er zijn regeringen, die ten koste van alles terwille van het prestige, een gevolgde politiek handhaven op het ogenblik, dat hij dreigt een wurgende keten te worden, die langzaam maar zeker de economische en sociale adem van een volk afsnoeit. Dit zijn dwazen. Eens zal hen de fout toch verweten worden. Zij het niet door dit geslacht, dan door latere geslachten. Wat zij meenden te bereiken, zal worden verbroken en vernietigd, omdat zij, nu zij de foutieve beslissing hebben genomen uit prestigeoverwegingen, zullen ondergaan in al hun prestaties, ook hun goede, door de tegenstand, die zij door die enkele onjuiste beslissingen hebben gemaakt. Geloof mij, prestige is op deze wereld van geen belang, behalve voor degenen, die door hun eigen waan menen, dat achting afhankelijk is van feilloosheid.

Prestige is onbelangrijk, omdat een werkelijk aanzien, een werkelijke achting verworven wordt door eigen streven en prestatie. Het is beter, dat men het niet eens is met wat u zegt of presteert,

maar u acht. Het is beter, dat u toegeeft een fout gemaakt te hebben en herstelt, wat u misdaan hebt en u zo de achting verder verzekert, dan dat u zich verschansend achter het mom van prestige, voortdurend tracht om op enigerlei wijze uw eigen aanzien te beschermen.

Vraag: Waarom beschouwen velen (in het Oosten) dan het erkennen van fouten als slapheid?

Antwoord: Omdat vele Oosterse volkeren bestaan uit twee afzonderlijke klassen. De klasse van hen, die geestelijk streven en zich vrij maken van elk kaste- en standsverschil en ook van elke prestigeoverweging, en de anderen, die zich verheffen, terwijl zij zeker weten, dat zij voor die verheffing geen reden hebben. Het verliezen van het gezicht, het verliezen van prestige, is voor vele Oosterse volkeren daarom zo belangrijk, omdat zij weten, dat zij geen werkelijke reden hebben voor de eisen, die zij stellen aan hun omgeving.

Aan de andere kant zal u misschien ook zijn opgevallen, dat juist de Oosterse volkeren zo sterk de nadruk leggen op het prestige van hun vrienden. Zij zullen dit zelfstandig zo volledig mogelijk handhaven, waar dit mogelijk is. Zelfs de bediende zal trachten het aanzien van zijn meester overal te beschermen. Hierdoor wordt niet het werkelijke prestige beschermd. Er wordt een uiterlijke schijn gehandhaafd, die gedragen door de liefde van medemensen, mensen kan voeren tot geestelijke en stoffelijke prestaties, organisatorische prestaties ook heel vaak, die in het Westen onvoorstelbaar zijn.

Aan de andere kant zal het kille prestigestrijdje, dat voortdurend tussen individuen gevoerd wordt in het Oosten, de ondergang zijn van de oude kasten en klassen. Want door alleen op hun aanzien te letten en niet op hun werkelijke verdiensten, hebben zij de omwentelingen veroorzaakt, die binnenkort het Oosten maken tot een dreiging, economisch, sociaal en politiek voor de Westerse staten.

Vraag: Kunt u op dat laatste nog even doorgaan?

Spreeker: Het feit, dat prestige, dus aanzien en schijnbare onfeilbaarheid, in het Oosten hoger wordt gesteld dan een werkelijke bereiking, vooral door degenen, die thans in de heersende klassen verkeren, blijkt ons, dat veel staten als India, een haat wekken in het volk, niet alleen tegen het Westen, maar zelfs tegen elke bezittende klasse. Als zodanig wordt door de voortdurende prestigekwesties, die onrecht voor het volk betekenen, de communistische kracht in het Oosten aanmerkelijk versterkt. Gelijktijdig wordt een normaal en gezond financieel en economisch bestel van veel van (de) thans vrij geworden staten in het Oosten beperkt. Het resultaat is een hongerig Oosten, dat op de duur geen werkelijk respect meer heeft voor de overheid, dat slechts dan wil volgen, wanneer het zichzelf uit kan leven en kan verhogen. Een volk, dat niet meer rekent op de noodzaak van eigen prestatie, doch meent te kunnen volstaan met een grote mond ten aanzien bij de burger, en, onverschillig hoe dit verworven wordt. Dit leidt tot politieke spelletjes, die fataal kunnen zijn. Gelijktijdig leidt dit tot een geesteshouding, die langzaam maar zeker de oude wijsheid van het Oosten doet sterven bij een groot deel van de Oosterse volkeren.

Dan blijft het Oosten alleen nog maar over een slechte imitatie te worden van een geïndustrialiseerd Westen, zonder werkelijke eigen inhoud, en als zodanig niet veel meer dan een bende wilde honden, die jagen op zo edel mogelijk wild.

Dit kan nog voorkomen worden, want die toestand is nog niet volledig ontwikkeld. Maar het werk van veel van de oudere staatslieden doet ons vrezen, dat die prestigekwesties daar, juist bij de niet verlichte staatslieden, voeren tot toestanden, tot regeringssystemen, die op de duur voor de hele wereld gevaarlijk (zijn) en gevaren kunnen worden.

Thans gaan wij pauzeren, dan hebt u daarna nog ruimschoots de tijd om wederom enige lezingen aan te horen. Ik moet er nog op wijzen, dat volgende week in de pauze, gelegenheid zal worden gegeven tot het stellen van vragen in de z.g. "Vragenrubriek". Goedenavond.

ESOTERISCHE GEDACHTEN

Goedenavond vrienden,

U hebt in dat eerste gedeelte, wat wij zouden kunnen noemen, lichte kost gehad. Daarom doe ik nu een beroep op u om misschien wat ingewikkelder gedachten te volgen, die dan behoren bij de begrippen van de esoterie.

In ons innerlijk zijn veel verschillende krachten werkzaam. Het valt ons soms moeilijk om daarvoor een uitdrukking te vinden, om (u) daar een beeld van te geven. Daarom wil ik proberen in de eerste plaats wat gedachten naar voren te brengen in exoterische beelden.

In de bossen van Birma staat een pagode, die men genoemd heeft: De Toren der Wijsheid. Er komen altijd bedevaartgangers, maar een enkele keer, zo eens in de zeven jaren, dan komen er heel veel van die vreemde wezens tesamen, vreemde mensen, die normalerwijze in eenzaamheid bestaan. Men heeft zich wel eens afgevraagd, waarom die kluizenaars samen komen op een bepaalde plaats. Want zij kunnen dan toch, volgens het volksgeloof, met elkaar converseren door middel van de geest. Die vraag werd eens gesteld. Een van die leraren gaf daarop het volgende antwoord: "Dat, wat de geest ons brengt, is soms niet voldoende. Zoals wij zijn, moeten wij leven. Zo komen wij samen, opdat ons geestelijk weten ons reeds nu, in deze stoffelijke vorm, in deze fase van het rad, ons wordt tot wijsheid."

"Waarom noemt men dan deze pagode De Toren der Wijsheid?" De wijze man vertelde toen het volgende. (Wat ik hier vertel is waar gebeurd, het is niet alleen maar een gelijkenis.) "Deze pagode heeft negen daken. Dak boven dak. Op elk van die daken staat een inscriptie. Beneden staat "het kleinood in de Lotus" gegraveerd, met andere woorden het Licht in de mens. Als je boven komt, het allerhoogste, dan staat er maar één woord: Aum. De uitdrukking van al het zijnde. Wijsheid is nu het kleinood kennen, dat in jezelf leeft, jezelf kennen, maar in jezelf de kosmos erkennen". Dit is het beginsel van alle esoterie. In ons ligt de mens, ligt de geest. Wanneer wij zo leven, dan wordt het voor ons noodzakelijk om uitdrukking te geven aan onze gedachten, en die uitdrukking te geven voor onszelf.

Dan is het erg moeilijk om zo te spreken, dat iedereen mij volgen en begrijpen kan op precies dezelfde wijze, waarop ik dit bedoel. Ik zou willen proberen om mijn eigen visie naar voren te brengen en daarnaast dit in een zodanige vorm te doen, dat degenen, die mij niet vatten, toch enige vruchten daarvan kunnen plukken.

Het leven zelf kan geen schijn, geen vertoning zijn. Hoe ik ook leef en waar ik ook leef: ik beleef. De dingen hebben voor mij betekenis, doen in mij nieuwe begrippen ontstaan, wekken in mij nieuwe gedachten. De veelheid van begrippen en gedachten echter heeft weinig betekenis. Het is het begrip van de samenhang van de verschillende waarden, dat voor mij innerlijk een werkelijke bewustwording betekent. Waar het het combineren van de dingen is, zal ik dus steeds moeten zoeken naar hetgeen achter de verschijnselen verborgen is. Het feit, dat de verschijnselen mij de ware betekenis van het leven verbergen, noem ik de wereld van de begoocheling. Met die begoocheling zal ik mij niet al te veel gaan bezig houden, daar maak ik mij niet al te druk over. Ik zoek in mijzelf, die uiterlijke waarden neem ik op de koop toe. Dan vind ik dit: mijn wezen is in feite niet een mens, of een geest. Het is een lijn, die getrokken is door de geuite kosmos, van de ene grens tot de andere. Ik ben geen doorsnee van het leven, neen, ik ben een lijn. Een smalle lijn, die alle fasen van de kosmos doorloopt en toch daarvan slechts een beperkt deel ervaart. Maar op elk punt dat die lijn beroert, komen ook andere lijnen samen. De menselijke lijnen zou je voor kunnen stellen als horizontale lijnen. De geestelijke krachten als verticale lijnen.

Dan kunnen wij ons een bol voorstellen en zien wij, dat in feite een kruis ontstaat, dat in de niet beroerde hoeken door arcering versterkt wordt. Probeert u het zich naar eens voor te stellen. Denkt u maar aan een cirkel, trekt u daar een kruis in en (dan) ziet u dat alle lijnen zo en zo verder lopen. De middenlijnen zijn het belangrijkste.

Nu is voor ons leven het eigen leven steeds de horizontale middenlijn. Op elk punt van dat leven beroeren wij de verticale lijnen. Elk moment van het eigen-zijn maakt het mogelijk om Goddelijke krachten in de juiste verhoudingen op dat punt te ervaren. In het middenpunt vind ik de grootste verticale lijn, die ik dan mag noemen: mijn zielekracht. Rond mij is de wereld. Als zodanig is de uitdrukking van mijn leven het kruis in de bol, dat tevens weer het symbool is van de heerschappij. Het kruis in de bol geeft aan de totale beheersing van de wereld, of de kosmos, die door de bol wordt voorgesteld.

Indien ik mij dus volledig bewust ben van de grootste Goddelijke Kracht, Die zich openbaart in mijn bestaan, in mijn lotslijn, dan behoeft mijn leven op zichzelf mij niet te interesseren. Belangrijk is de inhoud, die één punt van dit leven geeft, n.l. de inhoud van het geestelijk kosmisch bestel, geprojecteerd in de levenswaarde van mijn eigen bestaan.

Op grond van het voorgaande, op grond van mijn eigen levenservaringen, op grond van hetgeen ik gezien heb in het leven van anderen in vele werelden, meen ik dan te mogen stellen, dat één ogenblik van ons leven het werkelijke leven is, n.l. het ogenblik, dat de Kosmisch Geestelijke Krachten geheel geuit worden in één punt van menselijk bestaan. Menselijk zie ik dit als een

samenvatting van stof en geest, ongeacht de wijze, waarop deze plaats vindt. In het bewustzijn van één levensmoment ligt de oplossing van mijn bestaan besloten, alle anderen momenten dienen slechts om dit ene punt in mijn leven te vinden.

Hieruit volgt wederom, dat ik op het ogenblik, dat ik voor mij zelf tot een volledige bewustwording kom, a.h.w. mijn hele leven, dus het totaal van mijn bewuste ervaringen, moet laten varen om de geestelijke invloed te erkennen. Deze geestelijke invloed toont mij de hoogte en diepte, ofwel: zowel de Llichttende als de duistere werelden. Niet eenzijdig, maar volledig ervaar ik. En in het bewustzijn van dit ervaren moet ik mijn gehele leven realiseren.

Gesteld, dat ik tot deze prestatie kom. Volgt hieruit, dat ik op een zeker ogenblik in mijn leven, kennende het verleden, maar kennende ook de Geestelijke Kracht in hoogte en diepte, niet slechts een segmentje of een klein deel van mijn eigen bestaan, of van de bol ken, maar de totale bol, omdat in mijn leven zich alle waarden spiegelen. Maar zal mijn uiterlijk bestaan voortgaan? Zal ik zelf besloten blijven in het middelpunt? Deze beslotenheid in het middelpunt, waar op alle ervaringen, alle uitingen word betrokken, brengt met zich mede, dat de stoffelijke uitingen op zich onbelangrijk zijn, dat de geestelijke vormen en vooruitgangen op zichzelf onbelangrijk zijn, tenzij als middelen om te komen tot het beleven van het Geestelijk Groot-Kosmische.

De vraag, die je jezelf gaat stellen is dan: wanneer bereik ik dit Geestelijk Groot-Kosmische? Ik weet voor mijzelf, dat ik dat punt nog niet heb bereikt. Ik denk dan aan de Sleutel des Levens. Op het ogenblik, dat ik dit ervaar, zijn voor mij twee werelden voor mij tot eenheid geworden, want in het Groot-Kosmische ligt de lijn van mijn eigen leven mede opgesloten. De geestelijke waarden van de hoogten en van de diepte vloeien samen met mijn bestaan, positief en negatief stoffelijk. In de volledige bewustwording, die ik op dit ogenblik doorga, zal nooit en te nimmer een onderbreking kunnen ontstaan. Wanneer ik eenmaal dit ogenblik bereikt heb, zal ik te allen tijde in staat zijn dit moment in mijzelf te continueren, ongeacht de uiterlijke veranderingen, of omstandigheden.

Men vroeg eens aan een bekend filosoof, die in Nederland leefde rond 1600, wat hij dacht van de spreuk: (over) de hoogte en de diepte, in enkele woorden. Toen zei hij dit: "Ik meen, dat wie in één punt alle dingen bevat, alle dingen is. Het zijn van alle dingen betekent voor mij opgenomen zijn in het Koninkrijk Gods." Ongetwijfeld een dogmatische uitdrukking. Maar de man heeft toch iets gezegd, wat belangrijk was. Iets, wat ik uit mijn eigen leven en ervaren beaam. Hij heeft ons gezegd: wannéér wij één zijn met God, is het totaal van ons leven slechts één Goddelijke uiting. Deze overtuiging zou ons kunnen sterken naar ons zoeken naar de Innerlijke Wijsheid. En stoffelijk en geestelijk ervaren voert ons steeds dichterbij het punt toe, waarbij stof en geest in één lichtend punt worden verenigd tot een onscheidbare, de kosmos omhullende wetenschap.

Er bestaan op deze wereld gebruiken, die hiervan misschien een goed symbool zijn. Men kent kandelaars met zeven vlammen. Ik bedoel uitdrukkelijk niet de rituele zes-armige kandelaars, waarbij het zevende licht zijdelings is aangebracht, maar een werkelijk zeven-armige luster (kroonkandelaar: Red.). Hierbij wordt ritueel het aansteken als volgt volbracht. Eerst een licht ter linker-, dan een licht ter rechter zijde, en zo verder tot zes vlammen branden. Daarna wordt de lont gedooft en met nieuw vuur de zevende aangestoken. Het nieuwe vuur betekent, dat om het evenwicht, dat door ervaringen ontstond en door het licht van de kandelaar wordt uitgebeeld, te brengen tot eenheid met Grotere Krachten, het getal zeven, dat een nieuw vuur nodig heeft, dat niet voorkomt in de zijdelings gelegen uitingen. Het nieuwe vuur, dat wij nodig hebben, is een vuur van beleving, niet van geloof. Die beleving kun je natuurlijk heel verschillend beschrijven. Maar ik geloof wel, dat de beste term ervoor dit is: een ogenblik vergeten, wie je bent en zo jezelf zien in een nieuw Licht.

Het is altijd weer een zelfopenbaring. Onze esoterie kan en mag niets anders zijn dan een zelfopenbaring. Maar een zelfopenbaring, die voortgaat tot in ons de Goddelijke Kracht evenzeer kenbaar is geworden. Dit is de weg naar binnen toe.

Wij vinden echter medemensen en medegeesten, die in zich het duister dragen. Zij zijn zich bewust van de duisternis, die in hen leeft en kennen niet het Licht, dat evenzeer in hen bestaat. Men kan hen dit Licht niet anders geven dan door hen te helpen uit de grot van innerlijke beslotenheid te komen tot een bewustzijn van de wereld. Wie uit het duister komt kan het Licht slechts in zichzelf vinden, maar zal om het Licht te kunnen ervaren moeten gaan tot de buitenwereld.

Het resultaat van mijn beschouwingen, voor mijzelf, is als volgt geworden: Op het ogenblik van de Schepping ben je gevangen in het middelpunt van de aarde. Er is gloed, maar geen Licht. Er

is lucht maar geen wind. Kortom, alle dingen zijn er praktisch. Uit dit statisch zijn moeten wij naar boven toe. Wij moeten het uiterste punt van onze wereld bereiken, de schil, de schors, waarop de mensheid leeft. Maar dan moet u zich dat zo voorstellen Wanneer wij in het middenpunt verkeren, maakt het niet uit welke richting wij kiezen, want overal zal de aardschors op dezelfde afstand gelegen zijn. Hebben wij eenmaal een weg gekozen, dan zullen wij deze moeten volgen. En wel, omdat elke weg, die anders is dan de rechte, voor ons een afwijking en verspilling van krachten betekent. Hebben wij eenmaal moeizaam de buitenwereld bereikt, dan zullen wij eerst moeten leren het Licht van die buitenwereld te verdragen. Wij moeten leren de wind te voelen, leren a.h.w. het leven te aanvaarden.

Daarna keren wij terug. Met dit terug gaan ontmoeten wij anderen, die langs onze weg zijn opgestegen. Bij deze (terug)keer naar binnen toe dragen wij Licht met ons. Wij kunnen het Licht niet geven aan hen, die uit het duister komen, want zij verdragen het niet. Wel kunnen wij hen echter aanmoedigen op de weg, zeggende, dat het geheim niet ver meer is.

Zo gaan wij verder, tot wij in de kern van de aarde zijn terug gekeerd, of in Christelijke termen misschien zelfs nedergedaald ter helle, of in het duister, ons eigen Licht ontstekend. Dit Licht wordt niet door anderen beseft als Licht, maar betekent een verandering van waarden in het duister: een onrust, die hen dreigt. Dan is het aan ons om hen de weg te tonen, die wij gegaan zijn, want andere wegen kennen wij niet. De ware esotericus leert niemand op de wereld een "enige weg", want hij weet niet, hoe zij de wereld bereikt hebben. Een esotericus op zijn weg naar de innerlijke wereld, zal nooit trachten een ander zijn leer, of zijn Licht te geven. Want anderen kunnen dit niet hanteren, of verdragen. Maar wie keert tot het werkelijke duister, kan daar door zijn Licht helpen om anderen bewust te maken. En elke bewustwording van anderen in onze wereld betekent een vergroting van het Licht, dat van buitenaf wordt meegebracht. Het is onze taak eerst de grond van het innerlijk te verlichten, vóór wij tot een uiterlijke verlichting kunnen komen, tot wij ons kunnen openbaren, de buitenwereld als (het) ware verlichten.

U leeft hier, u denkt aan de buitenkant van uw aarde. Gelijkzeitig leeft u aan de binnenkant van uw wereldbeschouwing. Uw wereldbeschouwing is de grond, waarover ik sprak. Die wereldbeschouwing is duister, tenzij zij in zich reeds een besef van het Goddelijke heeft gebracht. Zelfs dan echter bent u niet in staat om volledig Licht te geven. U kunt slechts anderen de weg naar het Licht wijzen, nooit het Licht van de wijsheid en van de bewustwording in hen doen ontbranden. Eerst wanneer uw eigen levensbeschouwing er een is geworden van zuiver Licht, bestaat voor u de mogelijkheid om deze te verlaten en tot een andere over te gaan.

Wanneer je een wereld kent, of dat nu een geloof is, of een sociale groep, dan ben je daaraan gebonden. Die band vloeit niet voort uit het feit, dat je niet de mogelijkheid hebt om deze te verlaten, maar aan het feit dat anderen in je vertrouwen, dat anderen steunen op jou, dat je deel bent van een geheel, dat je niet kunt verloochenen. Dit geheel, deze kring zou je eerst begrip bij moeten brengen voor je eigen verlichting door hen een weg te wijzen en de waarheid te zeggen, want die verstaan zij niet. Maar hen een weg te wijzen, waardoor zij mogelijkerwijze voor zichzelf de waarheid vinden. Gelijkzeitig zult u ieder van hen moeten steunen in uw eigen wereld. Op die manier kom je tot een realisatie in jezelf en ook in je eigen beperkte deel van het Al, dat het Goddelijke niet slechts realiseert in jou, maar die ook alle parallelijnen a.h.w. met Licht vult.

Keren wij terug tot die cirkel met het kruis erin. Stel, dat er parallelijnen lopen aan uw eigen levenslijn, die u voor uzelf natuurlijk door het middelpunt hebt geprojecteerd. Dan zal het feit dat deze Lichtend zijn in elk daarvan een geestelijke realisatie mogelijk maken. De bol des levens vult zich, indien ook alle parallelijnen het geestelijk ware vinden met Licht. Dit Licht maakt de gehele bol tot het symbool van de Bewuste Kosmos, waarin het Goddelijk Licht overal geopenbaard is.

Vraag: De ervaring van het middelpunt is dat hetzelfde als beneden van dat snijpunt in de bol?

Antwoord: Het is het beleven van een snijpunt, niet van het snijpunt. Anders gezegd: als u de bol nog even voor ogen stelt, dan weet u, dat hij gevuld ook is met horizontale lijnen. Wanneer op de levenslijn een horizontale invloed gerealiseerd wordt, heeft de mysticus een innerlijk beleven, een geestelijke verlichting. Maar deze kan soms zeer klein zijn vergeleken bij de maximaal mogelijke, die in de middelste snijlijn is besloten.

Vraag: Ik dacht, dat wij van het middelpunt uitgingen, maar wij komen het dus schijnbaar tegen?

Antwoord: Wanneer wij leven, dan moeten wij een keuze maken uit de tegenstellingen die voor ons bestaan. Door de tegenstelling is slechts bewustwording mogelijk. Wij kiezen dus nooit het

middelpunt, dat evenwichtig is, maar een uiterste, waarin een streven naar het middelpunt kan worden gezien als een bewustwording en vordering. Wij negeren daarbij het andere deel, het tegengestelde deel, van de lijn, waarbij wij ons - in dezelfde richting voortgaande - van het middelpunt zouden moeten verwijderen. Dit is begrijpelijk en goed, omdat in het middelpunt in de eerste plaats het evenwicht wordt gevonden en in de tweede plaats de mogelijkheid om op beide zijden de gelijktijdige uiting te ervaren.

Ik zal dan het woord nog kort overgeven aan een andere spreker, voordat de bijeenkomst wordt gesloten. Goedenavond.

SPREUKEN

Goedenavond vrienden,

Voor ik het waag het woord tot u te richten, moet u mij vergeven dat ik de neus ontdoe van iets, wat mij - in deze toestand althans - kwelt.

Ik heb heel vaak getracht om aan u enkele spreuken en kleine wijsheden te vertellen. Ook op deze avond zal ik dat gaarne doen.

Er bestaat bij ons een spreuk: "Wanneer de grote heren strijden, lijden de kleinen. Wanneer de kleinen strijden, worden de groten rijk." Zo is het in ons aller bestaan. Niet uiterlijk alleen, maar ook innerlijk. Wanneer bij ons een strijd in het innerlijk woedt over de grote principes, dan lijden onze kleine deugden. Wanneer onze kleine deugden en onze kleine fouten in worsteling zijn geraakt, dan kan uit de ervaring ervan het bewustzijn stijgen en groeien. Om dit te uiten wil ik vertellen over de draak Li. De draak Li was een machtig heer die in het wolkengebergte woonde. Wanneer het avond werd, ging hij uit en volbracht de taken hem door de Goden opgelegd. Nu (eens) damde hij machtige rivieren af tot droogte over het land kwam, dan weer vloog hij met de regenwolken en deed gebieden overstromen. De draak Li nu meende, dat hij meester moest zijn in zijn eigen huis. Zo begon hij een strijd met zijn gade, die in feite, ook als vrouw, een werkelijke draak was. Arme draak Li. De strijd was onbeslist. Keerde hij van een moeizame dagtaak thuis, of keerde hij terug na een rustloze volbrachte nacht, niet wachtte hem de thee en de rijst, maar daarentegen het vaatwerk, dat zijn eerwaardig hoofd soms met bulten bekroonde.

Toen nu deze Li voortdurend streed, kregen de mensen meer tijd om zich tegen de Goden te verzetten. Zo besloten zij te strijden. De strijd woedde heftig. Er kwamen roversbenden die de gouverneur afzetten en de keizer uitdaagden. Er kwamen nieuwe generaals; er dreigde een revolutie in het Hemelse Rijk. Toen grepen de Goden in. Zij gaven een taak aan beide draken, aan de man en de vrouw. Zo zwaar was hun taak in de strijd tegen het kleine, dat zij elkaar ontmoetten met rust en vrede, en elkaar leerden kennen. Zo, toen de strijd gewonnen was op aarde, het Rijk zeker gesteld voor komende geslachten, waren de draak Li en zijn vrouw één geworden. In plaats (van) het rumoer van de strijd, was er slechts het liefelijke gezang en de tonen van de harp, die de avondwind streeelde.

De draken in ons zijn de krachten, die in ons leven wonen. Laten wij eerlijk zijn, vrienden, van u zou ik mij niet verstouten zoiets te beweren... Maar ligt niet in ons aller hart een draak verborgen, die niet altijd aangename eigenschappen heeft. De strijd met de kleine dingen echter dwingt ons tot innerlijke eenheid. Laat ons dan prijzen de strijd, die ons gegeven wordt in het kleine, daar het ons de bewustwording van het grote mogelijk maakt, en de innerlijke eenheid schenkt als middel om ons te verheffen tot boven de werelden van de Goden.

Na deze kleine legende nog een paar korte spreuken, die ik heb aangepast aan de Westerse beschaving.

Gelukkig is de arme, want hij kan niets verliezen.

Wijs is de dwaas, want hij pocht niet op zijn geleerdheid en leeft, zo hij is.

Dapper is de lafaard, want hij vlucht en heeft de moed toe te geven, dat hij vluchten wil; daardoor leeft hij, wijl de dwaas, die zich moedig noemt en het niet is, sterft.

Gelukkig zij, die de vrede kennen en toch de strijd durven aanvaarden. Want slechts door de strijd kan de vrede gehandhaafd worden.

Gewichtig is voor de mens niet zozeer, wat door de mond zijn innerlijk bereikt, maar wat door de mond van zijn innerlijk de buitenwereld bereikt.
Belangrijk is niet de honing van de woorden, maar wel de kracht.

Waar de gewichtigen praten, sterven zij, wiens gewicht men te laat heeft erkend.

Aan deze spreuken mag u zelf een uitleg geven, zo het u waard is en (uw) wijs geweten (be)hoeft. Ik verstout mij niet u uit te leggen, maar u weet misschien, dat één ding boven al waar is:

Weten in het "Ik" behouden, is een kracht tot begrip, half weten in de buitenwereld getoond, is een dwaasheid, waarop anderen u verheffen, maar dat uzelf de nek breekt.

Daarom zou ik willen zeggen: indien deze spreuken u misschien gedachten geven, laat ze in u rijpen en geef ze niet aan de wereld op een ogenblik, dat u ze misschien toch terug zou willen nemen.

Het was mij een ware eer een kort ogenblik nog tot u te mogen spreken. Ik wens u dan ook allen, zeer eerbiedig, een aangename en genoegelijke avond, verfraaid door de muziek van de woorden, die de laatste spreker u zal geven.

Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond, vrienden,

Het is gebruikelijk, dat wij met "Het Schone Woord" besluiten. De meeste van u weten zo langzamerhand wel, wat het betekent. Ik zou vanavond maximaal vijf woorden voor u willen behandelen in dichtvorm en ik hoop, dat ik daarmee iets uit kan drukken van al hetgeen, wat je alleen met woorden soms zo moeilijk zegt en wat je met een paar beelden toch lichtelijk kunt schetsen. Mag ik u vragen om mij een woord te noemen?

STREVEN

Je gaat door het leven en weet niet waarom,
de wereld zij zwijgt, zij is somber en stom,
en het lijkt, alsof een onheil dreigt.

Je zoekt naar een licht en je vindt het maar niet,
het is altijd maar duister, wat je er ziet,
en je weet niet, waarheen te gaan.

Dan, plots neem je in de handen je eigen bestaan
en zegt: "Zo wil ik niet langer leven,
ik ga naar ander leven streven,
'k verbreek de banden van twijfel en waan.
Ik streef, tot het lichter wordt mijn bestaan."

FATALISME

Ik zit in de zon, die hoont met haar gloed,
misschien sterf ik wel.
Maar ja, het is goed, want,
of ik verhonger, of mijn honger wordt gestild,
of ik sterf in de zon en licht?
God heeft het gewild.

Het is de moeite niet waard,
dat ik streef.

Ik vind wijsheid, die is gelegd op mijn pad,
die heb ik niet zelve verworven.
En spreek ik een woord, dat wat bitterheid heeft,
waardoor in een ander de haat plots opleeft,
dat ik het bij hem heb verkorven.
Ik ben het niet, die dit alles doet;
Het is God. Wat God doet, is toch immers goed?

Maar als God alles doet,
als God alles is,
waarom moet ik, mens, geest, dan leven?
Waarom heeft die kracht dan aan mij,
zo ik ben, al dit lijden en leven gegeven?

Neen, ik ben niet fatalist.
Ik aanvaard niet die droom,
van alles, wat vanzelf wel zal komen.
Ik wil vechten voor al,
wat ik maar krijgen kan.
Ik wil vechten, tot ik breek de somb're ban
van een wereld, die mij schijnt te honen.

Ik vlucht voor de zon, 'k ga de schaduw in,
ik zwerf voor mijn voedsel,
ik ken er de zin van leven en bestaan.
Zelf volbrengen, zelve doen,
dat is de waarheid,
het fatalisme, is een waan.

BEGRIP

Ik ken de feiten en heb de dossiers gezien.
Ik heb het alles doorgelezen
en hoef voor onbewustzijn niet te vrezen.

Ik weet, wat er staat en ik weet, wat er leeft,
ik weet zelfs, dat God alle leven geeft.
Maar wanneer de nood begint te nijpen,
aanvaard ik het nog niet.
Ik kan het niet begrijpen.

Ik leef en ken de feiten wel,
maar ik weet, dat er banden bestaan,
die aan rede, bewustzijn en zinnen
mij op het ogenblik nog ontgaan.

Ik weet, dat ik vervlochten ben
met leven en wereld en Al.
Ik weet er de betekenis van mijn Zijn
groter wezen zal, wanneer ik één ben
met die anderen, met hen drink des levens wijn.

Ik begrijp, hoe anderen nu leven,
dat zij, zoals ik zelve, streven,
dat zij zoeken naar de waarheid zonder grens.

Ik begrijp, dat één zijn: geest en mens.

En in het begrip ontvalt mij de waan,
dat ik in leven en streven alleen zou staan.

HEIMWEE

Ik droom van de palmen, van 't duister,
dat als een schaduw over de aarde gaat.
Ik droom van insecten, die luidkeels zingen,
wanneer de sterrenhemel zich kussen laat
door de wind, die ruist door de bomen.

Ik droom van een land, zo wonder en goed,
met zovele mensen.
Ik zou in dat land mij zelve terug,
terug en gelukkig wensen.

Het leven gaat voort, dat land is niet meer,
zoals ik het droom.
Het bestaat niet meer diezelfde nacht,
die klacht van een dier in de verte.
Het bestaat nog alleen van binnen, bij mij,
Dat draag ik als een schat in 't harte.

Mijn heimwee is leeg. Het heeft er geen zin
Ik moet mijn eigen wegen gaan, daarom zie ik niet om,
behoedend mijn schat; ik ga verder dáár, waar ik moet gaan
om te staan voor de kracht, die ik ben,
voor het geloof, voor het weten, dat mij werd gegeven.

Heimwee, vaarwel! Herinnering, blijf!
En wees mij een steun in het leven.